

Етап 9. Факторний аналіз відхилень (включає в себе оцінку і аналіз фінансових потреб для досягнення цілей стратегічного планування інноваційної діяльності угруповання, визначення та оцінку чинників, що зумовили відхилення, та вироблення на цій основі висновків і пропозицій щодо подолання негативних факторів та слабких місць).

Етап 10. Внутрішній аудит і консалтинг інноваційної діяльності ОП (неадекватні витрати, які можуть виникнути в результаті інноваційної діяльності ОП, характеризують практично гарантований шлях до фінансової кризи, тому головним завданням внутрішнього аудиту є нагляд за витратами ОП і встановлення меж їх адекватності).

Отже, для вирішення проблем управління інноваційними перетвореннями в умовах санації об'єднань підприємств (ОП) актуальними є питання розроблення теоретичних і методичних засад щодо фінансово-кредитного регулювання інноваційних трансформацій ОП, управління інноваційними ризиками у ОП, діагностики можливих кризових явищ при інноваційному розвитку ОП, їх виникнення, а також впровадження цієї роботи на рівні об'єднань підприємств фінансового і промислового капіталу.

1. Бондарчук М.К. *Теоретико-методологічні засади розвитку структур підприємницького бізнесу з метою санації українських підприємств: [Розвиток суб'єктів господарювання України: сучасні реалії та перспективи: колективна монографія] / [Бондарчук М.К.] / за заг. ред. Л.М. Бандоріної, Л.М.Савчук. – Дніпро: Пороги, 2017. – 480 с.* 2. Gerisch R., Hofmann W., *Aufgaben und Probleme der Entwicklung in den Kombinatzen zur Erhonung der volkswirtschaftlichen Efektivitat. In Wirtschaftswissenschaft, Berlin 27 (1979) 2, S.139.* 3. Бондарчук М. К., Другов О. О., Волошин О. П. *Дослідження проблематики фінансування антикризових інновацій у бізнес-структурах / ДВНЗ «Університет Банківської Справи». Збірник Наукових Праць "Фінансово-кредитна діяльність: Проблеми Теорії Та Практики, Випуск 2(23)/2017, С.101-109.*

Хома І.Б.

Національний університет «Львівська політехніка»

РОЛЬ САМОФІНАНСУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ У ТРАНСФОРМАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ

В умовах розвитку фінансів, обліку та аналізу в системі суттєвих глобалізаційних змін велике значення в діяльності підприємств відіграє трансформація їх стратегії фінансового управління, зокрема в аспекті надання переваги самофінансуванню господарюючих суб'єктів для цілеспрямованого тимчасового зменшення використання позиченого капіталу з метою стабілізації величини фінансового ризику.

Правильна стратегія фінансового управління визначає реальну потребу господарюючого суб'єкта у капіталі. Як відомо, поточна потреба у капіталі є динамічною величиною, що виникає внаслідок того, що потоки надходжень і платежів здійснюються не синхронно у часі, тобто реальний характер економічного фінансування підприємства є дискретним. Це стосується різночасового плану виникнення витрат і поступлення доходів. Тому актуальною постає проблема визначення ролі самофінансування підприємств як механізму збереження фінансової рівноваги за рахунок тільки внутрішнього фінансування, а саме, за рахунок заробленого підприємством прибутку. Це дає додаткову можливість підприємству застрахуватись від фінансового ризику в умовах і так нестабільного фінансового стану і стрімких глобалізаційних трансформацій і непередбачених кризових явищ в реаліях сьогодення.

Сучасна фінансова нестабільність у державі передусім позначається на результатах діяльності підприємств. Це призводить до того, що більшість з них невинувато пришвидшеними темпами наближаються до нестійкого фінансового стану, а пізніше і до

повного банкрутства, що потребує запровадження обов'язкової трансформації стратегії фінансового управління, до якої мають бути застосовані кожного разу більш ефективні підходи, які були б гнучкими і дієвими навіть до незначних небажаних коливань з боку зміни структури фінансових ресурсів. Основною причиною занепаду таких підприємств стає те, що вони не тільки не можуть обрати правильних рішень виходу з кризової ситуації, але стикаючись з ідентифіковано завищеною величиною фінансового ризику у своїй підприємницькій діяльності, не приділяють уваги необхідній трансформації стратегії фінансового управління, яка принципово має бути змінена в умовах невизначеності і кризових потрясінь і націлена на надання переваги тимчасовому самофінансуванню [1].

Система трансформації стратегії фінансового управління насамперед має включати цілеспрямований відбір єдиного правильного вектору прийняття ефективних фінансових рішень, зокрема в розрізі пошуку власних джерел фінансового забезпечення та нових оптимальних фінансових відносин, тобто при формуванні оновленої фінансової стратегії мають бути переглянуті всі можливі джерела фінансування і надана перевага лише окремим з них, які є оптимальними у певний період часу перебігу відповідної стадії життєвого циклу підприємства. Слід вважати, що трансформована стратегія фінансового управління насамперед має базуватись на змінній структурі фінансових ресурсів та їх впливі на стабілізацію фінансово-економічного стану підприємства. Цього можна досягти через низку фінансово-економічних показників-індикаторів в аспекті захисту від різноманітних несприятливих економічних факторів, використавши політику самофінансування.

Досвід показує, що самофінансування може здійснюватись як у відкритій, так і у прихованій формі. Відкрите самофінансування здійснюється шляхом використання врахованих у бухгалтерському обліку прибутків або збитків. Приховане самофінансування здійснюється за рахунок створених прихованих, не відображених у бухгалтерському обліку, доходів або майна, або готівкових грошових коштів тощо [2]. Держава зацікавлена в попередженні створення умов для прихованого самофінансування, так як поки що приховані доходи не обкладаються податком і, таким чином, скорочують надходження в державний і місцевий бюджети. Проте, зростання частки самофінансування свідчить про зростання фінансової незалежності підприємства від ринку капіталу і навпаки, зменшення частки самофінансування говорить про його спадання, де причиною є збільшення обсягу запозичених коштів.

Загалом процес управління самофінансуванням підприємства є досить складним, і тому у зв'язку з цим виникає необхідність вибору виду фінансування. Якщо цілеспрямовано зупинитись тільки на внутрішньому фінансуванні, то тоді виникає питання обґрунтування фінансування за рахунок зворотного надходження коштів та фінансування за рахунок надлишку платіжних коштів та вибору економічних параметрів, таких як обсягу випуску продукції підприємства, чистого доходу від реалізації, величини постійних і змінних витрат, ціни одиниці продукції, які б дозволили оптимально побудувати процес самофінансування підприємства в умовах нестабільного фінансового стану.

Звичайно вихід з кризової фінансової ситуації є, якщо всі джерела, які негативно впливають на фінансову напругу підприємства звести до нуля і підняти потенціал самофінансування підприємства через додаткові надходження коштів під час обороту, що дозволить покрити витрати, які підприємство несе на оплату поставленої сировини і амортизаційних відрахувань на закуплене обладнання, саме ця частина надходжень і є зворотнім надходженням платіжних засобів. Або шукати шлях перевищення попередньо здійснених платежів на підприємстві, і, як наслідок, нагромаджувати капітал за рахунок надлишків платіжних засобів.

Нормальне функціонування підприємства характеризує якість економічного управління об'єкту в цілому. Якщо вдається організувати самофінансування в трансформованій стратегії фінансового управління підприємства, тобто організувати фінансове забезпечення випуску продукції без залучення сторонніх фінансових коштів, то цей процес дозволить створити збалансоване співвідношення між обсягом випуску продукції у період, що аналізується, обсягом продажу за цей же період, встановленою ціною і різними видами витрат.

Раціональне управління запасами на підприємстві може суттєво доповнити оптимальну політику самофінансування. Воно обов'язково має базуватись на дослідженні попиту на продукцію та враховувати його динаміку, і наперед вимагати виконання поставки продукції на певну дату. На визначення оптимального розміру запасів впливає загальна вартість оформлення і збереження запасів за фіксований проміжок часу, що в свою чергу залежить від вартості подачі замовлень, від вартості оформлення одного замовлення, кількості запланованих замовлень, зміни вартості збереження одиниці продукції в запасі і потреби у відповідному виді запасів [3; 4]. Тоді розрахунковий оптимальний розмір запасів на підприємстві дозволить підтримати процес самофінансування на достатньо високому рівні.

Таким чином, дестабілізацію поточного фінансового стану підприємств в умовах глобалізаційних змін ринкової економіки можна виправити за допомогою правильного аналізу ролі самофінансування в системі трансформаційних заходів побудови оновленої стратегії фінансового управління, що, як показали дослідження, додатково може бути доповнено раціональною політикою управління запасами. Тільки при поєднанні цих підходів можна суттєво зменшити фінансовий ризик і прийняти ефективні міри щодо недопущення кризисних ситуацій у функціонуванні підприємств.

1. Хома І.Б. *Інноваційні підходи в системі переоцінки стратегії фінансового управління підприємства в умовах невизначеності* / І.Б. Хома // *Тези доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції «Управління інноваційним процесом в Україні: економічні, соціальні та політичні трансформації»* (м. Львів, 19-21 травня 2016 р.) – Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2016. – С. 184-185. 2. Русак Н.А. *Фінансовий аналіз суб'єкта господарювання: Справ. посібник* / Н.А. Русак, В.А. Русак. - Мн.: Высш. шк. - 1997. - 309 с. 3. Жданов С.А. *Механизмы экономического управления предприятием*. - М.: ЮНИТИ-ДАНА. - 2002. - 319 с. 4. *Финансовое управление фирмой* / В.И.Терехин, С.В. Моисеев, Д.В. Терехин, С.Н. Цыганков. – М.: ОАО «Изд-во «Экономика». - 1998. - 350 с.

Партиш Г.О., Заяць Н.І.

Національний університет «Львівська політехніка»

ФУНКЦІОНАЛЬНО-ВАРТІСНИЙ АНАЛІЗ ЯК МЕТОД ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Фінансові результати діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, його конкурентоспроможність за умов нестабільного ринкового середовища значною мірою залежать від ефективності системи та методів управління витратами. Дані про види, обсяги і поведінку витрат необхідні для обґрунтованого прийняття більшості фінансових і управлінських рішень, зокрема щодо оцінювання чинників рентабельності, формування портфеля замовлень та інвестиційного портфеля, планування напрямів і обсягів діяльності, ціноутворення, управління обмеженими запасами тощо.

Статистичні дані засвідчують, що за останні роки в Україні зберігається значна частка фінансово неспроможних підприємств. Так, у 2015 році частка збиткових підприємств становила 26,3%, у 2016 році – 26,6%, а протягом січня-вересня 2017 року – 29,7% [1].

Одним з ефективних методів комплексного управління витратами підприємства є метод функціонально-вартісного менеджменту. Суть цього методу полягає в управлінні витратами на виконання окремих видів діяльності, операцій чи функцій у процесі планування, проектування, виробництва і реалізації продукції.

Неодмінною умовою застосування функціонально-вартісного менеджменту є калькулювання та аналіз витрат за окремими функціями, операціями чи видами діяльності (див. табл.).